مەسجدلەرنى ئاۋات قىلىش

﴿ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَن يَعْمُرُواْ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ شَٰهِدِينَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِم بِٱلْكُفْرِ ۚ أُوْلَٰٓئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ وَفِى ٱلنَّارِ هُمْ خَٰلِدُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا ٱللَّهَ ۖ فَعَسَىٰٓ أُوْلَٰٓئِكَ أَن يَكُونُواْ مِنَ ٱلْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾ ﴾

﴿مۇشرىكلار ئۆزلىرىنىڭ كۇفرىنى ئىقرار قىلىپ تۇرۇقلۇق (يەنى كاپىرلىق بىلەن اللە نىڭ مەسجىدلىرىنى ئاۋات قىلىش بىر ـ بىرى بىلەن سىغىشالمايدۇ)، (ئۇلارنىڭ) اللە نىڭ مەسجىدلىرىنى ئاۋات قىلىشى توغرا ئەمەس، ئۇلارنىڭ قىلغان (ياخشى) ئەمەللىرىنىڭ نەتىجىسى بولمايدۇ، ئۇلار دوزاختا مەڭگۈ قالىدۇ. اللە نىڭ مەسجىدلىرىنى پەقەت اللە قا، ئاخىرەت كۈنىگە ئىمان ئېيتقان، ناماز ئۆتىگەن، زاكات بەرگەن، اللە دىن باشقىدىن قورقمىغان كىشىلەرلا ئاۋات قىلىدۇ (يەنى مەسجىدنى رېمونت قىلىش، سەرەمجانلاشتۇرۇش، تازىلاش، مەسجىدتە داۋاملىق ناماز ئۆتەش، قۇرئان تىلاۋەت قىلىش قاتارلىق ئىشلارنى قىلىدۇ)، ئەنە شۇلارنىڭ ھىدايەت تاپقۇچىلاردىن بولۇشى كۆزدە تۇتۇلىدۇ﴾.

ـ سۈرە تەۋبە 17 ـ، 18 ـ ئايەتلەر

سۆزلۈكلەر تەھلىللىرى

أَن يَعْمُرُواْ: (ئاۋات قىلىشى)، مەسجىدنى ئاۋات قىلىش دېگەن بۇ سۆز مەسجىد سېلىشقا ۋە ئۇنى رېمونت قىلىشقا ئىشلىتىلىدۇ. مەسجىدنى لازىم تۇتۇشقىمۇ ۋە ئۇنىڭدا اللە قا ئىبادەت قىلىشقىمۇ ئىشلىتىلىدۇ. شۇڭا ئاۋات قىلىش ماددىي ۋە مەنىۋىيدىن ئىبارەت ئىككى قىسىم بولىدۇ. ئايەتتە بولسا ھەر ئىككىلى مەنە كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

شَٰهِدِينَ: (ئىقرار قىلىپ تۇرۇقلۇق) يەنى شېرىك ۋە بۇتپەرەسلىك قىلمىشلىرىنى ئىزھار قىلىش بىلەن ئۆزلىرىنىڭ كاپىر ئىكەنلىكلىرىنى ئېتىراپ قىلىپ تۇرۇقلۇق.

حَبِطَتْ: (نەتىجىسى بولمايدۇ) يەنى ئەمەللىرى زايە بولۇپ، ساۋابى يوققا چىقىدۇ.

وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ: (ناماز ئۆتىگەن)، ناماز ئۆتەش بولسا، ئۇنى پۈتۈن شەرتلىرىنى ۋە تەئدىل ـ ئەركانلىرىنى تولۇق بەجا كەلتۈرۈش بىلەن مۇكەممەل رەۋىشتە ئادا قىلىشنى كۆرسىتىدۇ.

وَلَمۡ يَخۡشَ إِلَّا ٱللَّهَ (اللّٰه دىن باشقىدىن قورقمىغان) يەنى پەقەت اللّٰه دىنلا قورقىدىغان.

ئايەتلەرنىڭ ئومۇمىي مەنىسى

اللّٰه تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿مۇشرىكلار﴾ ئۈچۈن كاپىرلىق ۋە اللّٰه قا شېرىك كەلتۈرۈش ھالىتىدە تۇرۇپ ﴿اللّٰه نىڭ﴾ ئۆيلىرىنى ﴿ئاۋات قىلىش﴾ توغرا ئەمەس ۋە ئۇلارغا لايىق ئەمەس، بۇ ئۇلارنىڭ ئىشىمۇ ئەمەس. چۈنكى مەسجىدلەرنى گۈللەندۈرۈش اللّٰه قا ئىمان كەلتۈرۈشنى ۋە اللّٰه نى سۆيۈشنى تەقەززا قىلىدۇ. ئۇلار بولسا اللّٰه قا كاپىر بولغان ئىنسانلاردۇر. بۇنىڭغا ئۇلارنىڭ سۆزلىرى ۋە ئىش ـ پائالىيەتلىرى گۇۋاھلىق بېرىدۇ. شۇڭا ئۇلارغا اللّٰه نىڭ ئۆيلىرىنى ئاۋات قىلىش قانداقمۇ ياراشسۇن؟ ئەنە شۇ مۇشرىكلارنىڭ ﴿قىلغان (ياخشى) ئەمەللىرى﴾ زايە بولۇپ كەتتى، ساۋابى يوققا چىقتى. ئۇلار دوزاخ ئازابىدا مەڭگۈ قالىدۇ. ئۇلار دوزاختىن چىقالمايدۇ. ئۇلارنىڭ كاپىر بولغانلىقلىرى ۋە اللّٰه قا شېرىك كەلتۈرگەنلىكلىرى سەۋەبىدىن دوزاخ ئازابى ئۇلاردىن يېنىكلىتىلمەيدۇ.

اللّٰه تائالا كېيىنكى ئايەتتە مەسجىدلەرنى ئاۋاتلاشتۇرۇش پەقەت ﴿اللّٰه قا﴾ ئىمان كەلتۈرگەن، ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلغان، ﴿ئاخىرەت كۈنىگە﴾ ئىشەنگەن، ﴿ناماز﴾ ئۆتەيدىغان، ﴿زاكات﴾ بېرىدىغان، ﴿اللّٰه دىن﴾ ھەقىقىي رەۋىشتە قورقىدىغان كىشىلەر تەرىپىدىنلا بارلىققا كېلىدىغانلىقىنى، اللّٰه دىن قورقىدىغان ئەنە شۇ كىشىلەرنىڭلا اللّٰه نىڭ ئۆيلىرىنى ئاۋاتلاشتۇرۇشقا لايىق ئادەملەر ئىكەنلىكىنى، ئۇلارنىڭ ﴿ھىدايەت تاپقۇچىلاردىن﴾، ھەر ئىككىلا ئالەمدە بەخت ـ سائادەتكە ئېرىشكۈچىلەردىن، ھەمدە اللّٰه نىڭ رازىلىقىغا لايىق كىشىلەردىن ﴿بولۇشى كۆزدە تۇتۇلغانلىقى﴾ ئۈچۈن شۇلارنىڭلا مەسجىدلەرنى ماددىي ۋە مەنىۋىي جەھەتلەردىن گۈللەندۈرۈش سالاھىيىتىگە ئىگە ئىكەنلىكىنى خەۋەر قىلىدۇ.

ئايەتلەرنىڭ ئىلگىرىكى ئايەتلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى

بۇ ئايەتلەرنىڭ ئىلگىرىكى ئايەتلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىگە كەلسەك، اللّٰه تائالا مۇشرىكلاردىن ئادا ـ جۇدا بولۇشنى، ئۇلارنىڭ ھەر تۈرلۈك يامان ئىشلىرىنى ۋە ئۇلاردىن ئادا ـ جۇدا بولۇشنى ۋاجىپ قىلىپ قويىدىغان جىنايەتلىرىنى بايان قىلغاندا، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ مەرتىۋىلىرىنى ئۈستۈن قىلىدىغان، دەرىجىلىرىنى يۇقىرى قىلىدىغان ياخشى سۈپەتلەر بىلەن سۈپەتلەنگەنلىكىنى، بۇ سۈپەتلەرنىڭ ئىچىدە ئۇلارنىڭ ھاجىلارنى سۇ

www.munber.org

بىلەن تەمىنلەيدىغانلىقى، ھەرەم مەسجىدىنى ئاۋاتلاشتۇرىدىغانلىقى بارلىقىنى تىلغا ئېلىشىدۇ. شۇڭا اللّٰه تائالا ئۇلارغا بۇ ئايەتلەر بىلەن رەددىيە بېرىدۇ.

نازىل بولۇش سەۋەبلىرى

رىۋايەت قىلىنىشىچە، بەدىر ئۇرۇشىدا قۇرەيش چوڭلىرىدىن بىر قىسىم كىشىلەر ئەسىرگە چۈشۈپ قالىدۇ. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئابباس ئىبنى ئابدۇلمۇتتەلىبمۇ بار ئىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ساھابىلىرىدىن بىرقانچە نەپەر كىشى ئۇلارنىڭ قېشىغا بېرىپ، ئۇلارنى ئۇلارنىڭ شېرىك ئەمەللىرى بىلەن ئەيىبلەيدۇ. ئەلى ئىبنى ئەبۇ تالىب ئابباسنى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا قارشى ئۇرۇش قىلدىڭ، سىلە ـ رەھىمنى ئۈزدۈڭ، دەپ ئەيىبلەشكە باشلايدۇ. بۇنى ئاڭلىغان ئابباس: يامانلىقلىرىمىزنى ياد ئېتىسىلەر، ياخشىلىقلىرىمىزنى يوشۇرامسىلەر؟ دەيدۇ. ساھابىلار: سىلەرنىڭ ياخشىلىقلىرىڭلارمۇ بارمۇ؟ دەيدۇ. مۇشرىكلار: ھەئە، بىز ھەرەم مەسجىدىنى ئاۋاتلاشتۇرىمىز، كەبىگە يوپۇق ياپىمىز، ھاجىلارنى سۇ بىلەن تەمىنلەيمىز، ئەسىرلەرنى قۇتۇلدۇرىمىز، دېيىشىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ﴿مۇشرىكلار ئۆزلىرىنىڭ كۇفرىنى ئىقرار قىلىپ تۇرۇقلۇق (يەنى كاپىرلىق بىلەن اللّٰه نىڭ مەسجىدلىرىنى ئاۋات قىلىش بىر ـ بىرى بىلەن سىغىشالمايدۇ)، (ئۇلارنىڭ) اللّٰه نىڭ مەسجىدلىرىنى ئاۋات قىلىشى توغرا ئەمەس...﴾ دېگەن ئايەت نازىل بولىدۇ[①].

تەپسىرنىڭ ئىنچىكە ۋە نازۇك نۇقتىلىرى

1 ـ بەزى تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچىلەر مۇنداق دەپ قارايدۇ: اللّٰه تائالا ھەرەم مەسجىدىدىن ئىبارەت بىر مەسجىدنى ئىرادە قىلغان تۇرۇقلۇق «مەسجىدلەر» دەپ كۆپلۈك سۆز ئىشلەتكەن. چۈنكى ھەرەم مەسجىدى ھەممە مەسجىدلەرنىڭ قىبلىسىدۇر.

2 ـ مۇشرىكلارنى اللّٰه نىڭ ئۆيلىرىنى ئاۋاتلاشتۇرۇشتىن توسۇشنىڭ ھەقىقىي سەۋەبى بولسا، كۇفرىلىقنىڭ ئۆزىدۇر، ھەرگىزمۇ ئۇلارنىڭ كۇفرىنى ئىقرار قىلغانلىقىدىن ئەمەس. ئىقرار قىلىشنى تىلغا ئېلىش بولسا، ئۇنىڭ قىل سىغمايدىغان ئوپئوچۇق كۇفرى ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بېرىشتىن ئىبارەتتۇر. چۈنكى ئۇ كۇفرى ئىقرار بىلەن يانمۇيان كېلىدۇ. ئۇ بولسىمۇ ئۇلارنىڭ تاۋاپ قىلغاندا: «ئى اللّٰه! سېنىڭ خىزمىتىڭگە ھازىرمەن، سېنىڭ بىر شېرىكىڭدىن باشقا ھېچ شېرىكىڭ يوق، سەن ئۇ شېرىكىڭگە ۋە ئۇ شېرىكىڭ ئىگىدارچىلىق قىلغان نەرسىگە ئىگىدارچىلىق قىلىسەن» دېيىشلىرىدىن، شۇنداقلا

[①] ئىمام ئەبۇ ھەييانىنىڭ: «ئەلبەھرۇل مۇھىيت» ناملىق تەپسىرى، 5 ـ جىلد، 18 ـ بەت. ئىمام ئىبنى جەۋزىنىڭ «زادۇل مەسىر فىي ئىلمىتتەپسىر» ناملىق تەپسىرى، 3 ـ جىلد، 407 ـ بەت.

قەدىمىي ئۆي بەيتۇللاھنىڭ ئەتراپىغا بۇتلارنى ئىلاھ قىلىپ تىكلىۋالغانلىقلىرىدىن ئىبارەتتۇر.

3 ـ ئەبۇ ھەييان مۇنداق دەيدۇ[1]: مۆمىنلەرنى مەسجىدلەرنى ئاۋاتلاشتۇرۇشقا بۇيرۇش بولسا، مەسجىدلەرنى گۈللەندۈرۈشنى، بۇزۇلۇپ كەتكەت يەرلەرنى رېمونت قىلىشنى، تازىلاشنى، ئۇلۇغلاشنى، ئىبادەت قىلىش، زىكىر ئېيتىش ۋە دەرس ئوقۇش ئۈچۈن كىلىپ ئادەتلىنىشنى، دۇنيا ئىشلىرى ھەققىدە پاراڭغا چۈشۈپ كېتىشتىن قوغداشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بىر ھەدىس شەرىپتە مۇنداق دېيىلىدۇ: «ئەگەر بىر ئادەمنىڭ مەسجىدكە كىلىپ ـ كېتىپ ئادەتلەنگەنلىكىنى كۆرسەڭلار، ئۇنىڭ مۆمىن ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىڭلار.»[2]

4 ـ الله تائالانىڭ مۆمىنلەر ھەققىدە: ﴿ئەنە شۇلارنىڭ ھىدايەت تاپقۇچىلاردىن بولۇشى كۆزدە تۇتۇلىدۇ﴾ دېيىشى، مۇشرىكلارنىڭ چوڭ بىلىپ كەلگەن ۋە پەخىرلىنىۋاتقان ئەمەللىرىدىن مەنپەئەت ئېلىش تەمەسىنى ئۈزۈپ تاشلايدۇ. چۈنكى الله تائالا ھىدايەتكە ئېرىشىشنىڭ الله قا ئىمان كەلتۈرگەن، الله دىن باشقا ھېچ نەرسىدىن قورقمىغان كىشىلەر ئۈچۈن بولىدىغانلىقىنى بايان قىلدى. مۆمىنلەرنىڭ ھالى مۇشۇ بولسا، مۇشرىكلار كۇفرى ۋە شېرىك ئۈستىدە تۇرۇپ قانداقمۇ ھىدايەت تېپىشنى، نىجاتلىققا ئېرىششنى تەمە قىلسۇن؟

شەرئەت ھۆكۈملىرى

بىرىنچى ھۆكۈم

ئايىتى كەرىمدىكى: «مەسجىدلەرنى ئاۋات قىلىش» دېگەن سۆز نېمە مەنە بېرىدۇ؟

بەزى ئۆلىمالار: مەسجىدلەرنى ئاۋات قىلىش ئۇنى بىنا قىلىشنى، بېزەشنى ۋە بۇزۇلغان يەرلىرىنى رېمونت قىلىشنى كۆرسىتىدۇ، دەپ قارايدۇ. بۇ ماددىي جەھەتتىن ئاۋاتلاشتۇرۇش بولۇپ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنۇ سۆزى ئۇنى ئوچۇق كۆرسىتىپ بېرىدۇ: «كىمكى الله نىڭ رازىلىقىنى كۆزلەپ مەسجىد بىنا قىلسا، گەرچە ئۇ قىرغاۋۇلنىڭ ئۇۋۇسىدەك كىچىك بولسىمۇ، الله ئۇنىڭغا جەننەتتە بىر ئۆي بىنا قىلىدۇ.»

يەنە بەزى ئۆلىمالار مۇنداق دەيدۇ: «مەسجىدلەرنى ئاۋاتلاشتۇرۇش ناماز ئوقۇشنى، تائەت ـ ئىبادەت قىلىشنى ۋە بەندىنى الله قا يېقىنلاشتۇرىدىغان ھەر تۈرلۈك ئىشلارنى قىلىشنى كۆرسىتىدۇ. الله تائالا بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿الله نىڭ ئۇلۇغلىنىشى ۋە ئىسمىنىڭ ياد ئېتىلىشى بۇيرۇلغان مەسجىدلەردە (مۆمىنلەر) ئەتىگەن ـ ئاخشامدا تەسبىھ

[1] ئىمام ئەبۇ ھەييانىنىڭ: «ئەلبەھرۇل مۇھىيت» ناملىق تەپسىرى، 5 ـ جىلد، 19 ـ بەت. ئىمام ئەلۇسىنىڭ «روھۇلمەئانى» ناملىق تەپسىرى، 10 ـ جىلد، 65 ـ بەت.

[2] ئىمام تىرمىزى ۋە ھاكىم رىۋايەت قىلغان.

www.munber.org

ئېيتىپ تۇرىدۇ﴾[1]. » مانا بۇ، مەسجىدلەرنى بىنا قىلىشتىكى ئەڭ ئالى مەقسەت بولۇپ، بۇ مەنىۋىي جەھەتتىن ئاۋاتلاشتۇرۇش ھېسابلىنىدۇ.

ئايەتنىڭ ماددىي ۋە مەنىۋىي جەھەتتىكى ھەر ئىككى تۈرلۈك ئاۋاتلاشتۇرۇشنى كۆرسىتىشىگە ھېچ توسالغۇ يوق. كۆپچىلىك ئۆلىمالار مۇشۇنداق دەپ قارايدۇ. چۈنكى ئايەتتىكى سۆز شۇنى كۆرسىتىدۇ ۋە مۇددىئامۇ شۇنى بىلدۈرىدۇ.

ئەبۇ بەكرى جەسساس مۇنداق دەيدۇ: «مەسجىدنى ئاۋاتلاشتۇرۇش ئىككى تۈرلۈك مەنىگە ئىگە بولۇپ، بىرى مەسجىدنى يوقلاپ تۇرۇش ۋە ئۇنىڭدا ئىبادەت قىلىشتىن ئىبارەتتۇر. يەنە بىرى مەسجىد سېلىش ۋە رېمونت قىلىشقا تېگىشلىك جايلارنى يېڭىلاشتىن ئىبارەتتۇر. بۇ ئايەت كاپىرلارنى مەسجىدلەرگە كىرىشنى، مەسجىد سېلىشنى، مەسجىدگە پايدىلىق بولغان ئىشلارغا ئىگە بولۇشنى ۋە مەسجىدگە قاراشنى مەنئى قىلىشنى تەقەززا قىلىدۇ. چۈنكى ئاۋاتلاشتۇرۇش، دېگەن سۆز ماددىي ۋە مەنىۋىي ئاۋاتلاشتۇرۇشنى كۆرسىتىدۇ.»[2]

ئىككىنچى ھۆكۈم

ئايىتى كەرىمدىكى «مەسجىدلەر» دېگەن سۆز نېمە مەنىنى كۆرسىتىدۇ؟

1 ـ بەزى ئۆلىمالار مۇنداق دەيدۇ: «ئۇ سۆز ھەرەم مەسجىدنى كۆرسىتىدۇ. چۈنكى ئۇ ھەممە مەسجىدلەرنىڭ قىبلىسى بولۇپ، ئەڭ ئەۋزەل، ئەڭ مۆكەممەل بىردىن ـ بىر مەسجىدتۇر.» ئايەتنىڭ نازىل بولۇش سەۋەبىمۇ مۇشۇ قاراشنى كۈچلەندۈرىدۇ. بۇ قاراش ئىكرىمەدىن رىۋايەت قىلىنغان.

2 ـ يەنە بەزى ئۆلىمالار مۇنداق دەيدۇ: «ئۇ سۆز ھەممە مەسجىدلەرنى كۆرسىتىدۇ. چۈنكى ئۇ سۆز كۆپلۈك ئىشلىتىلگەن بولۇپ، ھەممە مەسجىدنى ئاممباب ھالدا كۆرسىتىدۇ. ئۇنىڭغا ھەرەم مەسجىدى بىرىنچى بولۇپ كىرىدۇ.»

مەن مۇنداق دەپ قارايمەن: ئايىتى كەرىمنىڭ زاھىرى مەنىسى مۇشۇنى كۆرسىتىدۇ. چۈنكى ئۇ ئاممباب ھۆكۈمنى ئىپادىلەيدۇ. شۇڭا الله نىڭ مەسجىدلىرىدىن قايسى بىر مەسجىدنى مۇشرىكلارنىڭ قايسى تۈرلۈك ئاۋات قىلىش بىلەن بولسۇن ئاۋاتلاشتۇرۇشى لايىق ئەمەس. چۈنكى كۇفرى ئۇنىڭغا زىت كېلىدۇ. شۇنداقلا ئۇلارنىڭ بۇ مۇقەددەس پاك ئورۇنلارغا كىرىشى توغرا ئەمەس. ئىمام مالىك (الله ئۇنىڭغا رەھمەت قىلسۇن!) مۇ شۇنداق دەپ كۆرسەتكەن. مۇشرىكلارنىڭ مەسجىدلەرگە كىرىش ھۆكمى كېيىنكى تېمىدىكى ئايەتلەردە كېلىدۇ.

ئۈچىنچى ھۆكۈم

مەسجىدلەرنى سېلىشتا كاپىرنى ئىشلىتىش دۇرۇس بولامدۇ؟

---

[1] سۈرە نۇر، 36 ـ ئايەت.

[2] ئىمام جەسساسنىڭ «ئەھكامۇل قۇرئان» ناملىق تەپسىرى، 2 ـ جىلد، 87 ـ بەت.

بەزى ئۆلىمالار بۇ ئايەتنى كەرمەدىن مۇسۇلمان مەسجىد سېلىشتا كاپىرنى ئىشلەتسە بولمايدۇ، دېگەن ھۆكۈمنى ئالغان. چۈنكى مەسجىد سېلىش مەسجىدنى ماددىي جەھەتتىن ئاۋات قىلىش ھېسابلىنىدۇ. الله تائالا ھەقىقەتەن مۇشرىكلارغا الله نىڭ ئۆيلىرىنى ئاۋات قىلىش ئىمكانىيىتى بېرىشنى مەنئى قىلدى.

زاھىرى مەنىدىن ئالغاندا كاپىرنى ئىشلىتىش دۇرۇس بولىدۇ. چۈنكى مەنئى قىلىش بولسا كاپىرنى مەسجىدكە قارىغۇچى ياكى مەسجىدنىڭ ۋەقفە ئىشلىرىنى ئىدارە قىلغۇچى قىلىپ بەلگىلەپ قويغانغا ئوخشاش پەقەت مەسجىد ئىشىغا ئىگە قىلىشنى ۋە مەسجىد ئىشلىرىنى مۇستەقىل باشقۇرۇشنى كۆرسىتىدۇ. ئەمما كاپىرنى مەسجىد ئىشلىرىغا ئىگە قىلىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى تاشقا نەقىش ئويۇش، قۇرۇلۇش قىلىش ۋە ياغاچچىلىق قىلىش ئىشلىرىغا ئوخشاش ئەمگەككە سېلىش ئۈنىڭ مەسجىدكە كىرىشىنى مەنئى قىلىش قاتارىغا كىرمەيدۇ. بۇ كۆپچىلىك فىقھشۇناسلارنىڭ قارىشىدۇر.

ئايەتلەر كۆرسەتكەن ئەھمىيەتلىك نۇقتىلار

1 ـ مۇشرىكلارنىڭ ياخشى ئەمەللىرىگە كۇفرى ۋە شېرىكنىڭ سەۋەبىدىن ساۋاب بېرىلمەيدۇ. چۈنكى الله تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿بىز ئۇلارنىڭ قىلغان ياخشى ئەمەللىرىنى بىر تەرەپ قىلىپ، ئۇنى ئۇچۇپ يۈرگەن توزاندەك قىلىۋېتىمىز، (يەنى ئۇلار ئىمانسىز بولغانلىقتىن، قىلغان ياخشى ئەمەللىرىنى يوققا چىقىرىمىز)﴾[1].

2 ـ مەسجىدلەرنى ئاۋات قىلىش الله ھارام قىلغان نەرسىلەرنىڭ ھۆرمىتىنى قىلىدىغان مۆمىنلەرگە يارىشىدۇ.

3 ـ سۆز ۋە ئىش ـ ھەرىكەتنى الله نىڭ رازىلىقىنى كۆزلەپ ئىخلاس بىلەن قىلىش ۋاجىپتۇر.

4 ـ مەسجىد سېلىشتىن مەقسەت رىيا ۋە كۆز ـ كۆز قىلىش ئەمەس، الله نىڭ رازىلىقىنى كۆزلەش بولۇشى كېرەك.

[1] سۈرە فۇرقان، 23 ـ ئايەت.

www.munber.org